

Srbi iztjerani iz stare Srbije.

Brzobjavne vijesti.

Rat u Srbiji.

Borbe u Srbiji.

G r a c, 20. novembra. Dopisnik „Grazer Tagblatta“ javlja: Zastora u Srbiji nema. Pred nama se pruža slika najtežih prilika, gdje se provela sveopća navalna na srpsku vojsku. Ni šume, ni klanci, ni gore, ni balkanska zima, a ni tvrdokorni neprijatelji nijesu mogli za prijetilje naše napredovanje. Točnošću sada prodiru jedna kolona za drugom prema naerutu. Velike smo zapreke odstranili i sada nam dolazi plaća za nas trud. Dogodjaji slijede jedan za drugim i izgleda, kao da ima sve svršiti na Kosovu polju. General Kövess položio je svoju ruku na Sandžak. Njegove su čete ušle u Priboj, gdje ih je tursko stanovništvo dočekalo najprijetljivo, a gdje su nasi vojvode jošte u najboljoj uspomeni. Naše čete, koje prodiru iz Požege, nakon teških borba presle su Širogoino, Cigotu planinu u visine Ljubšića, i tjeraju Srbe iz Nove Varoš i visine Zlate planine, te pripravljuju put u Prijepolje i Sjenica polje. Vrlo je teško prodiranje imala ona kolona, koja je išla preko Ivanjke na Livadu planinu koja je zauzela Jankev Kamen. Pred našom bore se njemačke čete, a izmedju Dugopoljane i Hasko leže Novipazar, najbogatiji grad Sandžaka. Druge su čete prekorile cestu Kursunlije-Raska. Kursunlije je palo. Nijemci i Bugari prodiru protiv srpskih glavih pozicija. Bugari navlažu preko Kačanika i preko Sar planine Karadaga. Približavamo se velikim dogodjajima.

Bitolj.

A t e n a, 20. novembra. Liberalno grčko novinstvo je jako uznemireno, što će Bugari nakoro zaposjediti Bitolj. „Chronos“ pozivlje vladu, neka zaprijeti, da bi grad pao u bugarske ruke. L u g a n o, 20. novembra. „Secolo“ javlja iz Atene: U Bitolju vlada prava strava. Pučanstvo bježi u Solun, gdje se nada dobiti utočišta. Bitolju prijeti pogibelj sa triju strana i to od Babune, otkuda su Srbi bili potisnuti, iz Broda, gdje su bugarske čete provalile srpsku frontu i od Kruseva, koje Bugari također napreduju i idu za tim, da zapriječe Srbima uzmak. Srbima ne preostaje drugo nego da bježe u Grčku.

Grčki sud o Srbima.

A t e n a, 20. novembra. Položaj se Srba ovdje sud jako pesimistički. Ako bi saveznici htjeli Srbima pomoći, morali bi iskrtati najmanje 500.000 četa.

Obzljni položaj na srpsko-albanskoj granici.

G e n f, 20. novembra. „Petit Journal“ javlja iz Soluna: I iz Albanije dolaze žute vijesti. Muhamedanci su se izjavili, da su na strani centralnih vlasti, i predbacuju šad pašu, da je Srbolji.

L u g a n o, 20. novembra. „Giornale d'Italia“ javlja iz Drača: Položaj je na srpsko-albanskoj granici jako ozbiljan. Manjka brašna i vlada opasno bijeda. Trgovci ne će da primaju papirni novac. Očekuje se dolazak Bugara. Srbi su poslali u Albaniju pojačanja. U Bitolju je stiglo zdravstveno povjerenstvo, koje će ustrojiti vojisku bolnicu. Stigao je i jedan srpski general sa mnogim časniciima, da priprave save za uzmak i da pretraže mostove. Drač se ne će moći ni najmanje opirati.

Hoće li Bugari prodrjeti u Albaniju?

R o t t e r d a m, 20. novembra. Dopisnik „Rotterdamseher Courant“ javlja iz Londona, da prama engleskim vijestima Bugari ne namjeravaju stupiti preko albanske granice.

Bugari u osvojenom području.

S o f i j a, 20. novembra. Kralj Zaječar, Knjaževac i Niš dobili su crkvenu upravu, kako su ju imali za vrijeme turskog gospodstva. Kao metropolita u Nišu imenovan je biskup Vallani.

Kralj Petar traži junačku smrt.

G e n f, 20. novembra. „Matin“ javlja iz Soluna, da kralj Petar traži junačku smrt u šaučevima. On veli zdvojno, da ako on padne, može ostatak srpske vojske predati se.

Diplomatski zbor iz Srbije se seli u Skadar.

L i o n, 20. novembra. (D. u.). „Nouvelles“ javlja iz Soluna, da se diplomatski zbor iz Srbije seli u Skadar, pošto je prekinut put u Bitolj.

Sarral se tješi.

L u g a n o, 20. novembra. „Corriere della sera“ javlja, da je general Sarral oznać položaj Srba uvijek optimizim, no ne jošte zdvojnim.

Balkan i ententa.

Korak entente u Grčkoj ima karakter ultimatum.

L u g a n o, 20. novembra. „Stampa“ javlja: Najnoviji korak entente u Ateni nosi karakter ultimatum. Grčka će vladati morati odgovoriti jasno i otdnočno na pitanja entente.

Moć kralja Konstantina.

S o f i j a, 20. novembra. Dopisnik lista „8-Uhr-Blatt“ javlja je jučer prigodu, da govori sa jednim poslanikom neke neutralne vlasti u Sofiji, koji je izjavio, da je raspust parlamenta dao kralju Konstantinu potpunu moć, to jest onu moć, koju je dosada imao Venicelos. Isključeno je za uvijek, da bi Grčka ustupila na stranu entente.

Beskorisno putovanje Cochina u Atenu.

P a r i s, 20. novembra. Listovi javljaju, da usprkos lijepog primitka u Atenu, put ministra Cochina nije imao željenog uspjeha. Upliv je centralnih vlasti na vladu i kralja u Atenu prevelik, te bi se položaj mogao promijeniti samo onda, ako ententa oštro nastupi. Potrebno je, da se ententa za svaki slučaj pripravi i to na moru i na kopnu.

Filipscova otkrića.

B u k a r e s t, 20. novembra. Obzirom na tvrdnju Filipescuja, da je svak ministarskog predsjednika, Niculescu Dolrance, okoristio se kod prodaje neke tvornice, objavija „Indipendanca Roumaine“ pismo Niculescujia, što ga je ovaj upravio na ministra predsjednika, da on daje svu tobožnju dobit kod te prodaje bugarskom crvenom križu. List označuje tvrdnju Filipescuju kao klevetu.

Iz Italije.

Nezadovoljstvo u Italiji.

B e r l i n, 20. novembra. Prama vijesti „Berliner Tagblatta“ pučanstvo se u Italiji pošima buniti. „Popolo d'Italia“ piše: Genova, Firenca, Milan i mnogi drugi gradovi pripravni su na bunu. U Rimu se zgrada parlamenta strogo čuva. I pojedini poznati zastupnici stoje pod posebnom vladinom obranom. Da se zaprijeti atentate, ustrojeni su u Italiji tajni klubovi.

Odsteta unesrećenima u Italiji.

L u g a n o, 20. novembra. Ministarsko je vijeće zaključilo da će ostetiti žrtve

podmornica i bomba i to parobrodima i drugom robom, što je u Italiji zaplijenjena.

Rusija i rat.

Nemiri u Kaukazu.

K o p e n h a g e n, 20. novembra. Prama ruskim novinama došlo je do velikih nemira u Ašabadu na željezničkoj pruzi Samarkand-Krasnopolsek. Na jednom kodludvoru, gdje se nalazilo više vlakova kračkih municijom, veći je broj vagona opljakaan. Cenzura vijesti tako pljieni, da iz brzobjavki, što u novinama izlaze nije moguće ništa razumjeti.

Ruske čete putuju iz Odesse?

G e n f, 20. novembra. Lionski listovi javljaju, da je šest ruskih transportnih brodova otputovalo iz Odesse u južnom smjeru.

Izjava ruskog ministra.

S t o c k h o l m, 20. novembra. Ministarski predsjednik Gorenkini izjavio je francuskom novinaru o unutrnjoj politici u Rusiji: Rusija će Poljaciima dati sve ono, što im je obećala, te će im odmah izata rata prije svega podijeliti autonomiju. Ministar Bark je izjavio, da su ruske flancije sjajne. On se nada, da će i Rusija kod kuće uspjeli ratnim zajmom, ako budu novine za isti činile reklamu, kako treba.

Borbe na Doberdobu.

B u d i m p e s t a, 20. novembra. „Az Est“ javlja: Na zavaranku Doberdobu traju borbe dan i noć. Vojnici, što se nalaze u prvij liniji nemaju ni šaska mira, te se ih mora češće mijenjati. Čama u pozicijama iza fronte mogu naći počinjka i to u spiljama i jamama, koje se reflektorima rasvjetljuju i u kojima spavaju. Talijansko topništvo puca neprestano noć i dan. Bombe lete po zraku cijelu noć. Talijance svaki korak stoji ogromnih gubitaka. Oni vuku ispred sebe vrece pune pjeska, da se brane, što na Krasu nije moguće. Ako Talijancima i uspije da uz velike žrtve vrede u naše jarke, oni nisu u stanju, da se tamo odrede, pošto već jurisajujući iskrvare, te nemaju vremena, da se u novim pozicijama urede.

R a z n o.

U Carigradu očekuju Nijemce.

P a r i s, 20. novembra. „Havas“ javlja iz Atene: U Carigradu se čine priprave za dolazak Nijemaca.

Francuski parobrod protiv podmornica.

P a r i s, 20. novembra. (D. u.). „Journal“ javlja iz Marsilje, da su kapetani transatlantskih parobroda iz Marsilje poduzeli mjere protiv podmornica, te su zamolili mornaričko ministarstvo za dozvolu, da mogu na parobrode smjestiti topove za obranu protiv podmornica.

Španjolska za četvrti sporazum.

B a r c e l o n a, 19. novembra. „Correo Espaniol“ doznaje, da su se pred malo vremena ustrojile u Španjolskoj mnoge tvornice, koje će proizvodjati municiju za četvrti sporazum. U Mortagonu izradila je već jedna sama tvornica milijun pušanih kugaljia i pol milijuna raznih granata.

Važnost bitke na Soči.

„Berliner Tagblatt“ piše: Na Soči odlučuje se o najvažnijem i najizloženijem pitanju Austrije: na kocki je sačuvanje jadranskih luka i cijelog austrjskog, hrvatsko-dalmatinskog Primorja. Sve prate najvećom pomnjom žestoke borbe na Krasu. Kao melem zato dolaze svakome sruć riječi generala infanterije

pl. Borojevića: „Treća bitka na Soči je na koncu, i mi smo pobjednici“.

Te je riječi veselo dočula Austro-Ugarska i posvetile su im svu pažnju Njemačka, Amerika, Švicarska i sve vlasti širom svijeta. Bitka na Soči ima doista svu važnost svjetskog dogodjaja prvoga reda. Sve oči upre su na sokoš pobjednika.

Borojević značaj kao vojskovođe je jedan od najinteresantnijih u ovome ratu. Kod Grocka bio je on zapovjednikom trećoj vojsci u centru frontu, te je ovdje izvještavao sjajnu djelomičnu pobjedu. Borojevićeva vojska oslobodila je oktobra mjeseca Premysli; imala je veći dio u pobjedi kod Limanova. Kroz cijelu zimu imao je najtežu zadaću na Karpatinima i obranio je klanac Daku.

Od svibnja ovome zapovjedja na Soči i smije ponosno kazati: „Pozicije, koje sam 24. svibnja preuzeo, obranio sam ih do dan danas“.

Soska se je bitka razvila polaganom od okrajsja za razne pozicije do sveopće bitke. Mi se držimo u defenzivi velikoga sloga, bas kao što Nijemci na francuskoj frontu. 25 talijanskih divizija sa tristo tisuća pasaka i 1500 topova obrorio se na branioc. Talijani isli su u boj iza druge priprave i sa svim najsvršenijim pomagajima moderne tehnike i taktike probijanja bojne fronte. 15. oktobra pala je prva voljka talijanska granata; 18. istog mjeseca slijedila je prva navalna njihove pješadije. Bilo je odmah jasno, da će se Talijani upustiti u veliku borbu, koja je bijesila osobito 20. i 21. oktobra; kroz cijelih 50 sati sicali su svi veliki i malejni njihovi topovi ubojitu vatru na naše vojnike. Svi Talijani, koji su u naše opkope prodrli, našli su u njima svoj smrt. 24. rasplamtio se ponovo boj, ali je već drugi i treći dan malaksala borba sve do 28. oktobra. Tri dana napadali su Talijani svim silama na tolmisku mostovnu obranu, pa u početkom novembra kusalai sreću protiv grčkih mostovnih utvrđenja. Na trećoj glavnoj točki na sokoš frontu kod doberdobske visoravnij nije borba prestala niti jednoga jedincaotoga dneva. Kako „Berliner Tagblatt“ piše, sam je Borojević priznao hrabrost i prezir smrti talijanskih regimenta, koje su se znale žrtvovati sve do zadnjega muža. I neprijatelj mora se pokloniti pred junstvom talijanskih četa.

Važnost Egipta.

Od svih Napoleovinih poduzeća bilo je ono protiv Egipta jedno od najvažnijih i dalekoosjeznijih. Taj politički i vojnički genij, koji je smisljao skoro uvijek samo velikih osnova, znao je veoma dobro kakvu važnost je imala zemlja Nila i piramida za svjetsku vlast Engleza i hotio je zaposednutim tadašnjeg suneok tjesnaca zatvoriti im put u Indije.

Egipat je svjetski komunikacijni put, najvažnije središte svijuz sveza med Azijom i Afrikom, Europtom i svijuz južnih i ekvatorskih zemalja, puno važniji za svjetske sveze nego Gibraltar, Carigrad ili Pananski prokop. Napoleoneova i francuska politika protiv engleske nadmoći još prije velike revolucije vidijala je, da se može pogoditi Veliku Britaniju jedino na Niskim obalama. Tim je ciljem kusalna francuska pomorska sila, da se ojača zaposednutim Jonških otoka, Korsike, otoka Korfu i Malte. Ali Napoleon je isao još dalje. On je htio da Egipat dodje u francuske ruke, da bi poslijeg mogao otvoriti put francuskoj vlasti i trgovini sve do Indija. Indije nijesu bile tada važne za Englesku, kao što su sada. Predstavljale su samo polovinu trgovine, što je Engleska imala s Americom, t. j. sanih 6 milijuna sterlina prama 11 milijuna američanske trgovine. Ali Francuzi nadali su se, da će si iz Egipta i Indije stvoriti pravi kolonijalni Eldorado, radi trgovinskih proizvoda, kojima su one zemlje bogate: riže, sladora, kave, duhana, indija i mnogih drugih.

